

נתיבי האש

ביטאון חיילי חטיבה 600 ומפקדיה לדורותיהם גליון מס' 10 1.9.2011

הנפקדים

בפורום שבאתר החטיבה התפרסמה בקשה להשלים פרטים של מבקרי האתר. המבקש אינו יודע, אולי, כי מי שמבקר באתר כבר עידכן את פרטיו, בדרך כלל. מדי פעם מתגלים חברים שאינם יודעים על פעילותנו, על פגישותינו ועל האתר. לחברים כאלה יש לכוון את מאמצי החיפוש.

בקרב ימלאו 38 שנים למלחמה. או-טו-טו גם 40. רשימותינו אינן משקפות את כל מי שהיה עמנו בהקמת החטיבה, במלחמה וגם אחר כך. מתוך הבנת התנועה באתר החטיבה לאורך השנים, לא קשה להסיק כי רק מי שיודע על קיום האתר מבקר בתוכו. הגיוני. דרושה חשיבה מחוץ לקופסא, מחוץ לאתר. כי אחרת לעולם לא נגיע אל החברים החסרים. האתגר והאחריות הם של כולנו. אל תמתינו שמישהו יעשה את המלאכה עבורנו.

לעופר שלומות,

ביום ה' 23.6.2011 הייתה ישיבה של ההנהלה המורחבת של עמותת יד לשריון, בה ניתנה לי האפשרות להציג את עמדותיי להתנגדות התיקון במיצג כפי שסוכם על ידי בני מיכלסון יחד עם עמוס אונגר. אמרתי שהתיקון לא נכון ומעוות ואני מבקש את הפורום לא לאשר אותו לביצוע. אחריי דיבר עמוס אונגר שאמר שלמרות שהוא מאוד מעריך את טוביה רביב, הפעם מוכרח להתנגד לו, כיוון שהוא מייצג את עמותת חטיבה 600, את כל המג"דים והמ"פים בחטיבה וכולם בדעה שהתיקון מספק וטוב. לאחר דבריו ציינתי שאדם ששנה שלמה מפתחת המיצג לקהל, מבקר בלטרון מדי שבוע, ואפילו פעם אחת אינו טורח לרדת ולבדוק מה כתוב במייצג על אותה חטיבה בה הוא נלחם, סימן שלא מעניין אותו מה כתוב שם ואיננו יכול לקבוע מה יהיה כתוב, אחרי שהמח"ט לשעבר שלו, מחו"ל, גילה את מחיקתה של החטיבה מהמלחמה! היחידה שתמכה בי הייתה נחמה בריל - כוכבא ואמרה שהמח"ט מייצג את חטיבתו בצורה הנכונה ביותר, לדעתה, כל יתר המשתתפים (כ-30 במספר) היו אדישים ומשועממים, הנושא כלל לא עניין אותם, ורצו להיות מעבר לו. בכל הישיבה הזאת היו שני דברים משונים: האחד שאם במשך שנתיים כמעט, נלחמתי לתיקון המיצג, ועמותת יד לשריון הייתה נגד, ולא הייתה מוכנה לדון בנושא כלל. בישיבה זו אני הייתי נגד ביצוע התיקון והם החליטו בעד?! (תוך ציון העובדה - על יד היו"ר - שהגיעו למסקנה שחייבים לתקן את הכתוב?!). הדבר השני המשונה: שאם הייתה תומכת אחת לביצוע התיקון לפי בקשת המח"ט (נחמה בריל) איננה איש החטיבה, ומי שהכשיל את מאמצי להגיע לתיקון נכון ומכובד יותר לחטיבה במייצג היה סמג"ד בחטיבה, - שבתום הישיבה אמר לי שבאמת לא מעניין אותו כלל מה כתוב במייצג (!) הוא רצה רק למנוע מריבות בין חברים ותיקים. אמרתי לו שלדעתי הוא גרם להרבה יותר מריבות. הצבעה לא הייתה, חיים ארז ציין רק "שניתן ליום-טוב לסיים את העבודה", ובזה הסתיים הדיון. לאור כל זה אני החלטתי להפסיק, בצער, את הטיפול בנושא. עלי להתנצל בפני כל אנשי החטיבה שגרמתי למריבות מיותרות אולי. אני בטוח שאנשי החטיבה, אותם אני מאוד מעריך ואוהב, את כולם, כולל את אלו שדעתם שונה משלי, יתגברו וחטיבה זו תשאר מגובשת כפי שהייתה במלחמה ובמשך עשרות שנים מסיומה.

בברכה, טוביה רביב.

מקס הזכרון השנתי
לחללי חטיבה 600
יתקיים ביום שלישי
18.10.11 בשעה 15.00
ליד האנדרטה החטיבתית
ביער העוצבות בלטרון

משולחן המערכת

בעמוד זה מובא מכתבו של המח"ט טוביה רביב ככתבו וכלשונו. בגליון 9 ציינתי כי הנושא ייפתח לדיון בגליון 10. החומר שנשלח לפניכם.

מאחר שתיקון המיצג בלטרון הוא התמונה שתחשף בעתיד למבקרי האתר בלטרון - לוחמים, בני המשפחות השכולות וכל צאצאינו בתוכם - אני מוצא חשיבות עליונה להעלות כאן והיום את הדברים לעיני כולנו.

כדי לצאת לקרב בפקודה נדרש אומץ רב. לא מעט אומץ נדרש גם ביציאה למאבק נגד כוחותינו בעניין תיעוד המורשת. אולי יותר מאשר בקרב מול אויב.

לאחר שהתקבלו החלטות, אנחנו צריכים עתה לצפות גם לביצוען. מעתה שוב איננו נלחמים זה בזה אלא חוזרים להפיק במשותף את המיטב למען הדורות הבאים. כי מה שעשה טוביה רביב - עשה למען כולנו.

כאחרון החיילים, נהג שריון מן השורה, אני מצדיע למפקד החטיבה, מודה לו על מאמציו להשיג יותר ומאחל לו בריאות.

עופר עידן

פניות וחומר למערכת:
idan.ofer@gmail.com

המדור לחיפוש חברים

בגליון 9 ביקשנו עזרה על קורות שלמה מזרחי-מזור ז"ל אשר נפל בקרב. עם הפצת הגליון פנה אחד מלוחמינו ישירות אל אחיינו והעניין בוצע מייד כמבוקש. תודה רבה!

היום נחצ'ה בן שלום מבקש סיוע בזיהוי 2 האנשים שמימין בצילום שלפנינו:

3/10/11 (2011) זמן קצר לפני אזור הקמפ מסובח קימון-גסאני א' עריס - 8/10/11

המשפחה של אמנון אריאל ז"ל [מחזור נובמבר 68] מחפשת חברים ששרתו אתו בגדוד 79 בסדר, במלחמת ההתשה. יש כאלה בינינו? תודה.

idan.ofer@gmail.com

המדור – לשרות כולם!

שנה טובה

שנת שלום בטחון ובריאות
לכל בית ישראל

חדשות לקראת המפגש בלטרון

ביום 14.7.2011 התקיימה פגישת תיאום בה השתתפו מפקדים מחטיבה 600 הנוכחית וחברים מהנהלת העמותה. תמצית פרוטוקול הישיבה הועלתה לאתר החטיבה וכדאי להכנס ולקרוא. חשוב!

טקס הזכרון – ביום 18.10.11 - יהיה רק סעיף אחד ביום המפגש. היום יפתח מוקדם יותר ויכלול מפגש פעיל בין ותיקי החטיבה לצעירים. גם לאחר הטקס יימשך המפגש.

הפרטים ולוח הזמנים יתואמו בישיבה נוספת שתתקיים בתחילת ספטמבר. לכן כולם מוזמנים לבקר באתר החטיבה בימים הקרובים לצורך עידכון פרטי יום המפגש.

מן הראוי שנצטרף למפגש הגדול ונקח חלק בפעילות המגוונת. אם הנהלת העמותה טורחת ומכינה – אנחנו צריכים להיות שם עם כולם. מי שיכול, כמובן.

אנא הכנסו לאתר החטיבה בימים הקרובים ושימו לב לתכנית ולוח הזמנים!!!

הבטאון הבא – מס' 11 – יופיע רק אחרי הכנס בלטרון, ביום 1.11.2011 **לכן התעדכנו באתר העמותה בלבד!!!**

רבותיי, ההיסטוריה חוזרת!

ביום 21 ליולי הופץ דף עידכון של **אתר הגבורה** אותו מנהל ד"ר עופר דרורי. הדף הכיל גם סיפור מדהים על מאות צל"שים שניתנו ללוחמים במלחמת השחרור ואחריה **אך המידע עליהם אבד**. במלחמת השחרור יש הסבר עיקרי לאבדן: בן גוריון עמד על כך שרק 12 גיבורים יצוינו על מעשיהם ובלבד שמעשיהם אלה הובילו להצלחת הקרב. החומר שכלל רשימות עם כל ההמלצות לגבי כל האחרים – איננו. לפעמים נשארו המכתבים, רק רשימות המומלצים נעלמו.

ד"ר דרורי פונה לקוראי מדורו ופנייתו שטוחה גם כאן: אם למישהו יש מידע, צילום או מכתב המעידים על ציון לשבח שניתן במלחמת השחרור ובשנים שלאחריה – שיבדוק אם שם מקבל הצל"ש ו/או סיפורו מופיע באתר הגבורה. **אם אינו מוצא את הסיפור שם**, הוא מתבקש להעביר את המידע לידי עופר דרורי לכתובת זו:

gvurateam@gmail.com

תודה.

גשר הגלילים – כתבה באתר השריון

ביום 31.7.2011 הוכנסה כתבה על הדגם של גשר הגלילים לאתר של **יד לשריון** באינטרנט. הכתבה מתארת גם את הסיפור של הגשר האמיתי.

צילום אלי זלינגר

היינו העתיד

לאחרונה ראה אור ספרה זה של יעל נאמן, מילדי קיבוץ יחיעם לשעבר. כמי שבילה את שירותו הצבאי עם 'מחזור נובמבר' המפורסם, שממנו הגיעו רבים גם לחטיבה 600, האמנתית בטעות שאני יודע משהו על הקיבוצים. עד שקראתי את הספר המיוחד הזה.

"היינו העתיד" מתאר, באופן טבעי, את ראשיתו של קיבוץ יחיעם. במקביל, הוא מתאר את הסגנון הספרטני עליו גדלו ילדי הקיבוץ המסויים הזה, השייך לזרם הקיבוץ הארצי-השומר הצעיר. על פי הספר, כל ילדי הקיבוצים של השומר הצעיר עברו מסלול דומה, אם לא זהה.

מספר עובדות מפתיעות למדתי בספר על חיי הילדים בקיבוץ, למרות שחשבתי שאני כבר יודע הכל. כך, למשל, עולמם של הילדים היה כמעט מנותק מעולם המבוגרים. המחברת מספרת כי רק בגיל 7 זכתה לראות אדם מבוגר בפיג'מה, במיטתו, כי שעות השינה של המבוגרים והילדים מעולם לא נפגשו בחייה. מהמם. רק דוגמת קטנה.

מפתיע היה לקרוא גם על חשיבותה של הסיגריה בקיבוץ הצעיר, וגם אחר כך. חסרונה של הסיגריה בימי מלחמת השחרור היה כל כך גדול, עד ששידרו באמצעות איתות בקשות להצניח סיגריות עם האספקה. מי שקלט את השידורים הבין בטעות כי מדובר ב'סוכריות' וזה מה שהוצנח... וזה לא נגמר בכך.

יעל נאמן לא נשארה בקיבוץ יחיעם. בשלב מוקדם בחייה עזבה ונימוקיה מתוארים היטב בספר המרתק שכתבה. מכיוון שהתנועה הקיבוצית הולידה מנהיגות בחברה הישראלית – אזרחית וצבאית – בהיקף העולה על גדלה הסטטיסטי במדינה, ראוי לקרוא ולדעת. מומלץ.

הספר בהוצאת 'אחוזת בית'

התנצלות [לא] מאוחרת

בתחילת אוגוסט שוחחתי עם טוביה רביב ושמעתי התרגשות בקולו. הסברו היה פשוט וגם אני 'נדבקתי'. בגליון 38 של "שריון" התפרסמה כתבה שכותרתה "התנצלות מאוחרת" [עמודים 52-54] ועניינה הבנה שגויה של ד"ר עופר דרורי בדבר התנהלותו של **גדעון גלעדי ז"ל** בליל ההבקעה, 15-16 באוקטובר 1973. דרורי, הכותב, מרחיב את פרייט זכרונו המוטעה ואת הרקע לתיקון שחל בהבנתו.

לאור הבנתו את השגיאה ההיסטורית במהלכיו של גלעדי ז"ל, דרורי מתנצל בגילוי לב נדיר – בפני גדעון גלעדי ז"ל, יחד עם חייליו שנפלו לצדו, על שהטיל דופי במפקד פלוגה ב' וחייליו שלחמו ללא חת, עד שנפלו.

התנצלות שכזו, בפני חללי צה"ל, יש בה הרבה כבוד ואומץ המעידים על האדם המתנצל. לא כל אחד יודע להודות בטעויות, לתקן וגם להתנצל עליהן. קוראים לזה גם יושר לב. מצרך נדיר בארץ.

במקום לצטט, הכתבה השלמה מובאת כאן בהמשך, באדיבות "שריון", הבטאון של יד לשריון. לפנייה – תגובתו של טוביה רביב לאותה התנצלות נדירה של עופר דרורי.

הצדעה שלוחה מכאן לד"ר עופר דרורי גם על מעשה זה. האדם שמאחורי "אתר הגבורה". לוחם להנצחת כל גיבורי עם ישראל.

תגובתו של טוביה רביב* ל"התנצלות מאוחרת" מגיליון שריון מס' 38

קראתי בהתרגשות ובגאווה את דבריו של סא"ל (במיל') ד"ר ע'ר דרורי "התנצלות מאוחרת" בגיליון מספר 38 של הביטאון "שריון". את גדעון גלעדי הכרתי כמ"פ טנקים במלחמת ההתשה בחטיבה בה הייתי סמח"ט 401. הכרתי את משפחתו, וביקרתי מספר פעמים בבית הוריו באשקלון. בעת ביקורים אלה שמעתי מאביו ז"ל סיפורים על מלחמת העצמאות, בה הוא היה הקָשֶׁר של קיבוץ נען. מה שאפיין את גדעון גם במלחמת ההתשה, זו הדביקות המוחלטת למשימתו והשקט הנפשי שלו גם במצבים קשים ביותר. זכור לי לדוגמה סיור בוקר אחד שבו הטנק של גדעון עלה על מוקש "סנדוויץ" (כפול) שאותו המצרים הניחו בלילה, המזקן"ם התפרק לגמרי וגלגלי המרכוב עפו למרחק של 50 מטר. המצרים כמוכן התחילו מיד בהפגזה ארטילרית. קשה היה לקבל מגדעון ידיעות על מה שקרה לו, בטענה שהאויב מאזין. לאחר שראיתי את מפקד החטיבה מתעצבן ודואג מאוד. החלטתי לנסוע עם הגיפ שלי למקום התקרית. בהגיעי אליו התחיל גדעון מיד לצעוק עליי: הסמח"ט, מה אתה עושה כאן עם רכב לא משוריין? מפגיזים כאן, התרחק מהר. "נעמדתי על גבעה כמה מאות מטרים מזרחית, ומשם צפיתי איך גדעון, במשך שעותיים, תחת הפגזה מתמדת ובשקט נפשי נדיר, קושר טנק לטנק וגורר החוצה את הטנק הפגוע.

במלחמת יום הכיפורים ב-15 בחודש הועבר הגדוד של גדעון לתגבור חטיבה 14. שמעתי בקשר על ההיתקלות הקשה בצומת לקסיקון-עכביש. ידעתי את המשימות שהוטלו על הפלוגות. בסביבות 02:15 בלילה נכנסתי

בהומור קל

אשה יפהפיה דופקת על הדלת של השכן שלה ואומרת לו:

יש לי חשק מטורף לבלות, להשתכר ולעשות אהבה כל הלילה. האם אתה עסוק הערב?
לא, עונה השכן המאושר.
יופי, אז תוכל לשמור לי על הכלב?

שני גברים ישבו לדוג במקום האהוב עליהם. הם דגו בשקט תוך שהם שותים בירה. כמעט בלחש, על מנת שלא להבריח את הדגים, אמר בוב:
אני חושב שאני הולך להתגרש מאשתי. היא לא דיברה איתי מזה חודשיים.
חברו של בוב שתה באיטיות את הבירה שלו בלגימות קטנות ואז אמר:
תחשוב טוב טוב, נשים כאלה קשה למצוא היום!!

"תגידי, אשתך נסעה לכפר?"
"כן, ואני שולח לה כל יום מכתב"
"האמנם? אחרי עשר שנות נישואים? אם זו לא אהבה,
אני לא מבין שום דבר"
"כשדיברנו היא אמרה לי אם לא תכתוב לי כל יום מכתב,
אני חוזרת מייד!!"

ותודה לשולח! "הצחוק יפה לבריאות – הרופאים ממליצים לצחוק" כמו שהיה נהוג לקרוא בירחון "גמד" לפני יובל שנים...
מי ששמר גליונות 'במחנה' – מוזמן לשלוח צימוקים מ'מדור הכזבים'. רצוי מאת רס"ר ראובן גרינברג...

בלשים

אחד החברים העביר את הקישור הבא עם בקשה לסיוע בזיהוי הגנב החצוף:

http://www.youtube.com/watch?v=qAbffqfIyo&feature=youtube_gdata_player

מזהים? צלצלו למספר 050-5517039 ותברכו!

אינטליגנציה של פטריות

לא להאמין, אבל ייתכן שעתידי האקולוגיה טמון כאן. המאמר ארוך אבל שווה מחשבה:

<http://www.calcalist.co.il/Ext/Comp/ArticleLayout/Cda/ArticlePrintPreview/1,2506,L-3527587,00.html>

ותודה לשולח!

בקשר לרשת של גדעון ושאלתיו מה מצבו? הוא ענה, בשקט נפשי, שיש לו מספר טנקים פגועים, הוא זקוק למספר דקות, להתארגן, אוסף את הטנקים התקינים ונכנס לציר "טרטור" לבצע את משימתו. מה שהוא לא אמר לי שה"טנקים התקינים" היו למעשה שניים, שלו ושל סגנו שלמה רוגוזינסקי. זו הייתה שיחתי האחרונה עם גדעון. שני טנקים אלה נכנסו לציר "טרטור" לבצע את משימת הפלוגה! אחרי מאות מטרים ספורים המצרים פגעו בהם, ואנו מצאנו אותם חללים בתוך הטנקים יומיים מאוחר יותר, בזמן שהחטיבה פתחה סוף-סוף את ציר "טרטור" המקולל, אחרי שגם הצנחנים ניסו לפתוח אותו ושילמו מחיר יקר מאוד. אגב, גם את חללי הצנחנים מצאנו שם ופינינו אותם.

את ע'פר דרורי, כותב ה"התנצלות המאוחרת", אינני מכיר אישית, אך דרך שורותיו, הכרתי אדם כלבבי, ישר, רגיש, שמחשבה שנולדה במוחו מתוך אי-ידיעה, חוסר ראיית התמונה הכוללת, הובילה אותו להנחה מוטעית, ולאחר שנים רבות, בזמן שהסתבר לו שטעה, מצפוני הציק לו עד שמצא לנכון לפרסם התנצלות. כל הכבוד!!

כתבתי בתחילת דברי שקראתי את ה"התנצלות המאוחרת" בהתרגשות ובגאווה. אני גאה בהתנהגותם בקרב של גדעון גלעדי ואנשיו, כמו שאני גאה ברמת ביצוע כל משימותיה של חטיבה 600 במלחמה, חטיבה אותה היה לי הכבוד להקים מהתחלה, לאמן אותה, להכין אותה למלחמה ולפקד עליה בקרבות קשים ביותר עם אבידות רבות וכואבות. אך, ד"ר ע'פר דרורי, אני גאה גם בכך, שיש עדיין אנשים בינינו כמוך, אני מצדיע לך!! ואשמח בהזדמנות להכירך אישית!

טוביה רביב,

מפקד חטיבה 600 במלחמת יום הכיפורים

דגם גשר הגלילים

ביום 17.8.2011 נפגשתי בלטרון עם מנשה ענבר, מנכ"ל עמותת יד לשריון. לראשונה הוצג בפניו הדגם והוא התרשם מן העבודה. מנשה ניתח את המונח לפניו במושגי יד לשריון: מחד, יש בדגם צדדים הנוגעים למורשת קרב ומאידך – עניין של הנצחת חללי חטיבה 600. בדרך כלל יש הפרדה בין השניים. לרגע דאגתי.

מנשה הפתיע אותי ולקח אותי לחדר התצוגה בכניסה לאתר, מקום בו מוצגות מיניאטורות של טנקים של צה"ל וצבאות רבים נוספים: "כאן אני מציע להציג את הדגם". מה עוד אבקש? שבוע אחר כך, מנשה ביקש שאבוא לשיחת המשך. הפעם הוא ביקש ממני להכין העתק של הדגם, **ללא שמות החללים**. כי הצרוף של מורשת והנצחה לא יכול לעמוד בכפיפה אחת בלטרון. באמת מר ענבר? מי נפל על כל הגבעות מסביב כדי שמבצע אבירי לב יצא לדרך? מי לחם כדי להביא את הגשר למקומו? מי נתן את חייו כדי להרחיב את מסדרון הצליחה? הגשר הקטנטן ללא שמות חללינו לא יוצג בשום מקום. תודה על הכבוד.

ביום 11.9.11 תפתח חגיגת **היכל התרבות באשקלון** התערוכה "מגנה כרטה" שתהיה מוצגת במקום עד 23.10.11. גם גשר הגלילים יהיה שם. עם 119 שמות חברינו הנופלים. המקום פתוח לביקורי קהל בשעות היום. לא כולל שבתות וחגים.
עופר עידן

התנצלות מאוחרת

היום, שלושים ושמונה שנים לאחר המלחמה, ערב יום הזיכרון לחללי צה"ל אני מבקש סליחה מגדעון גלעדי וחבריו לוחמי פלוגה ב' גדוד 407, על שחשדנו בכשרים בלילה חשון ותחת אש כבדה, על שראינו את המציאות מנקודת המבט הצרה של הפריסקופ ועל שלא ידענו אז את מעשה גבורתם

סא"ל (במיל') ז"ר עפר דרורי

איתן¹ לא היסט לרגע ותורה לי להתקרב עם הנגמ"ש לחניון המתפוצץ, שהיה מטווח כל הזמן על ידי טילי נ"ט מצריים, ושממנו עפו לכל עבר נושי פלדה בוערים. התקרבותי עד כעשרה מטרים מהחניון ואיתן הורה לי לעצור. הוא ירד לבדו מהנגמ"ש והחל מטפס מטנק לטנק, כשחלק מהטנקים בוערים, מוודא שלא נשאר בתוכם פצועים. בחיפוש בתוך הטנקים הוא מצא עוד מספר פצועים שלא פינו את עצמם בשלב הראשון, וגם אותם העביר לנגמ"ש שהיה צפוף ומלא עד אפס מקום. איתן עצמו נפצע בשלב זה מרסיסים ביד וביצע פעולה זו כאשר ידו חבושה. לאחר שהעברנו את כל הפצועים לנגמ"ש נסענו לאחור כחמש מאות מטרים, ואז ספג החניון מספר טילים נוסף שהדליק את שאר הטנקים ואת הנגמ"ש השני של הגדוד. מהאזנה לרשת הקשר הבנו שהמצב נואש, שהמג"ד אברהם אלמוג נשאר עם שלושה טנקים תקינים בלבד, ושהוא זקוק לעזרה דחופה של טנקים.

באותו שלב קריטי הופיעו לפתע מדרום לנו, כתשעה טנקים חדשים מדגם מגח אם-60, דגם חדש ביותר באותו הזמן, שאפשר היה לזהות אותם בחשכה לפי צורת הצריח המוארכת שלהם ומקלעי 0.5 המיוחדים שבצריחון המפקד. הפלוגה

כחוברת אישית שנתי לה את השם "המלחמה שנשכחה". השם שבחרתי תיאר את תחושותי באותם שנים, בתן לתחושותי הסובייקטיבית היה רצון להשכיח את אירועי המלחמה. זכורה לי היטב שנה בה לא התקיים טקס זיכרון ממלכתי למלחמה, בעקבות דברי ביקורת שנשמעו בציבור על שאמר ראש הממשלה דאז "שיום הזיכרון הוא יום למשפחות", כאילו הנופלים במלחמה נפלו למשפחתם ולא לכל עם ישראל.

בלילה של 15 באוקטובר הייתי כאמור יחד עם כוחות חטיבה 14 במסגרת גדוד 184, פלוגה ז' של אליהו ששון ז"ל¹ שנהרג במלחמה. בשלב מסוים של הלחימה נותקנו מהפלוגה והפכנו בפועל לנגמ"ש חילוץ פצועים של הגדוד. אירוע אחד זכור לי היטב עד היום. מצאנו את עצמנו ממתינים בהוראת המג"ד אברהם אלמוג² בסמיכות לצומת "טרטור - לכסיקון", ובצמוד למקבץ טנקים ונגמ"ש שעלו על מוקשים וטווחו על ידי חיילים מצרים בטילי סאגר שפגעו בהם שוב ושוב. הטילים ירדו על "חניון הטנקים" הזה ופגעו אנושות בטנקיסטים שנשארו עליהם, שהמשיכו בלחימה בעיקר באש מקלעים תוך שהם עומדים על טנקים בוערים. כתבתי על האירוע את המשפטים הבאים³:

"... התברר לנו שבחניון יש פצועים נוספים.

במלחמת יום הכיפורים הייתי חייל סדיר בפלוגה ל' (חרמ"ש) בגדוד 79 בסיני טלטלת הקרבות הביאה אותי בלילה של 15 באוקטובר 1973 לצומת טרטור-לכסיקון יחד עם שאר לוחמי חטיבה 14, שפרצו ואחזו בתפר שבין ארמיה 3 לארמיה 2 בקו התעלה, ואפשרו לכוחות צה"ל האחרים לעבור את התעלה ובפועל לשנות את פני המערכה.

ארבע עשרה שנים לאחר המלחמה, באוקטובר 1987, לאחר שהרגשתי שזיכרוני מתחיל לבגוד בי בכל הקשור לפרטי אירועים שונים מהמלחמה, אירועים שעד אז היו זכורים לי כאילו קרו אתמול, החלטתי לעלות את הדברים על הכתב. במשך מספר לילות בחופשה משפחתית בגוש קטיף, לאחר שבני הבית הלכו לישון, ישבתי וכתבתי את פרטי האירועים בבלוק כתיבה שהבאתי במיוחד אתי, ובהתבסס על הזיכרון ויומן מלחמה קצר שרשמתי לעצמי במהלך המלחמה. הרשימות האלה נשארו במגירה ועברו עוד כמה שנים עד שהרשיתי לעצמי להראות אותם לבני המשפחה. רק כאשר שני בניי היו בצבא, יונתן סמ"פ טנקים באותה חטיבה שבה שירתתי אני ערב המלחמה, ותומר סמל בגדוד חרוב (לימים גם הוא סמ"פ), החלטתי בשנת 2005 להוציא את הרשימות לאור

עקפה אותנו משמאל לציר והמשיכה צפונה, הרגשנו הקלה מן הסיוע הבלתי צפוי, אך לא עברו כעשר דקות וראינו את אותו טור טנקים מצוהצח נוסע בחזרה דרומה לכיוון שממנו הגיע. לא יכולנו לקיים קשר איתם, כי לא ידענו לאיזו רשת האזינו, אך הייתה זו סטירת לחי רצינית למורל שלנו. להרגשתנו אז – הפלוגה האלמונית התקרבה לתופת, הריחה אותו והעדיפה להסתלק. הרגשנו נטושים וכועסים.

בוועדת העיטורים שזומנתי להעיד בפניה אחרי המלחמה העליתי נקודה זו, ומעבר להחלפת מבטים רבי משמעות בין הגנרלים השונים והבטחה שהנושא ייבדק, לא נודעה לי עד היום סיבת תנועתה בחזרה של הפלוגה.

סיפורה של פלוגת הטנקים שנעלמה נשאר בזיכרוני שנים רבות תעלומה לא פתורה, כמה חודשים לאחר זאת היומן לאור פנה אלי חבר לעבודה והביא לי את ספר החטיבה⁵ שאליה השתייך במלחמה – חטיבה 600 שנלחמה בסמיכות לחטיבה 14. בקוראי בספר מצאתי תיאור של אותה פלוגה, פלוגה ב' מגדוד 407 של חטיבה 600. לפי הכתוב בספר, מפקד הפלוגה רס"ן גדעון גלעדי נע צפונה על ציר לכסיקון. מטרתו הייתה להגיע לצומת "טרטור לכסיקון", לפנות מזרחה על ציר "טרטור" ולטרה את השטח ממערב למזרח. בסערת הקרב ובחשכת הליל הוא כפסס את הצומת ורק לאחר דקות ספורות של נסיעה הבין שטעה ושב על עקבותיו. אנחנו שעמדנו לצד הצומת ראינו את הפלוגה נעה צפונה בחושבנו שמטרתה לסייע לכוחות חטיבה 14 מצפון, ולאכזבתנו הרבה ראינו אותה "נסוגה" בעוד שפועל היא נעה למשימתה שהייתה טיהור ציר "טרטור" כלפי מזרח.

האמת שקראתי את הדברים בהתרגשות ובהבנה מאוחרת של יותר משלושים שנה, שכל אשר דמינו באותו לילה קשה לא היה נכון ולשווא האשמנו את הפלוגה ומפקדה. לימים עלה אתר חטיבה 14 לאוויר⁶, בהערת

אגב אציין שהוא כפי הנראה אתר המורשת הגדול והרחב ביותר למלחמת יום הכיפורים שקיים בכלל. בעלון החדשות של החטיבה מחודש מארס 2010 התרגשתי לקרוא דברים ברורים ביותר שכתב אורי שריר, שהיה אז מכותאי וסמל טכני בפלוגה והתעקש להצטרף לחימת הפלוגה כנהג טנק. גדעון גלעדי המ"פ אישר לו את מבוקשו והוא צורף כנהג טנק וא של הפלוגה. את חוויותי שכתב העלו מנהלי אתר החטיבה לאתר, וכך הוא כותב⁷:

"... כשאני מאזין היום לרשת הקשר "מקדה"⁸, נזכר אני בקולו השקט והרגוע של גדעון גלעדי, באש התופת (וגם קודם בקרב הבלימה כשחטפנו ארטילריה מסיבית), שיכול לשמש מופת ומורשת ללוחמי השריון באשר הם.

שטחי הכינוס 15 באוקטובר 1973

אני נהג טנק בפלוגה ב', 1 א' שנע אחרי המ"פ גדעון גלעדי.

שעת בין ערביים, שמש כתומה גדולה שוקעת בפאתי המדבר, רוח מדברית קרה מתחילה לנשוב, ואנו בתנועה מנהלתית, טנק אחרי טנק, נכנסים בשדרת מסע למקומנו, מימיני ומשמאלי טנקים. מחנים, מדוממים מגוע. דממת קשר.

אני יוצא מפתח הנהג, חובר למווס המט"ק ול"שמל" (שמואל) הטען קשר שכבר עומדים על סיפון הטנק, ופעם ראשונה שאני חווה "פיק ברכיים", מושג שלמדתי בילדותי אך לא חוויתי, הברכיים פשוט רועדות. "ים" של טנקים, שדרות, שדרות, מאות טנקים ולוחמים עומדים בשקט, לא מדברים, כל אחד מכונס בתוך עצמו, לא חושבים על כלום, דממת מדבר. עוצמה שהלב לא יכול להכיל. הטנקים בצבע אדמה נטמעים בצבע החול המדברי. אין זה מפחית מגודל העוצמה ומה שמעיד על מה שהולך להיות.

ימים של לחימה, קדבות שב"ש (שריון בשריון) כבר מאחורינו, אך זאת הייתה רק הפתיחה, הרבר

הרציני זה עכשיו, לפנינו. אין חיוכים, אין דיבורים, לא צריח, אנו אחרי התדריכים. תודרכתי ברור, שאלתי את מוס המט"ק מה לעשות אם ייפגע, לאן אנהג את הטנק. תשובתו הייתה "אני סימך עליך שתביא אותנו לחוף מבטחים". קצר וקולע, אין שאלות. האמת שראיתי את המפות וידעתי בדיוק איפה אנחנו נמצאים. השתתפתי בכל התדריכים, ידעתי והכנתי בדיוק רב את המשימה, אך אל לנו לשכוח שאני אז בסה"כ מכותאי, ובמשימה זו אני נהג.

השמש הולכת ושוקעת, ארמונית חוהרת ביופיה המדברי. הדממה צועקת והחושך הולך ותופס את מקומו. אנו נכנסים לטנק, כולם, הדמויות נעלמות ככלים, המדפים עדיין לא טגורים אך רק דמות המפקד בולטת בכל טנק, דממת קשר.

מתניעים מנועים, המ"פ גדעון מסמן ביד את התנועה המיוחלת "נוע נוע". אנו כשדרה הראשונה שיוצאת לדרך. גדעון מוביל ואנחנו אחריו. לא עוברות דקות והטנק של גדעון צולל לתוך תעלת השקיה (בלי מים) בצד הדרך. אין זמן לחילוצים חייבים להמשיך, כל האוגדה אחרינו והציר אחד. גדעון לא מהסס וקופץ על הטנק שלי, אנו מובילים את שדרת המסע של איגדה. ינאי והצוות נשארים עם הטנק התקוע. אנו עוברים אותו וממשיכים.

בדממה רועמת, נעים לעבר "לכסיקון". כבר חושך מוחלט. מוס מכון אותי, לא לסטות מהציר, לנהוג אני יודע ואוהב, עדיין הכול פסטורלי.

ציר "לכסיקון"

בשעה טובה עולים על ציר "לכסיקון" מתחילים בנסיעה מהירה, עוברות דקות, כך זה לפחות נראה, הקשר נפתח, בדיקת קשר, הכול תקין. תזכורת: קיבלנו הנחיה מפורשת לא להשתמש ב"א"א (פנסי אינפרה אדום) על מנת שלא יזהו אותנו.

צומת טרטור-לכסיקון כמה ימים לאחר הקרב של 15 באוקטובר 1973

המשמעות - לא רואים כלום, חושך מוחלט. נעים צפונה במגמה לאתר את ציר "טרטור", לפנות ימינה, לטהר את הציד ולאפשר לגשר הגלילים ולכוחות צה"ל לנוע לכיוון התעלה.

פתאום, ללא התרעה או מתחילים לחטוף טילים, מימין ומשמאל, ארטילריה, אש תופת מכל הכיוונים. אני לוחץ פול גז, הטנק טס כ-35 מייל בשעה (מקסימום מהירות), מדפס סגורים. גדעון קורא, צועק לשאר

הטנקים, איפה אתם, נראה שאנחנו לבד, זוהרים. הדרך צרה, כביש אספלט צר שהחול מכסה חצי ממנו, המדפס סגורים, חושך, רק הפגזים מאירים, אנו מתחילים לירות אש לכל כיוון, התותח יורה כמעט כמו מכות ירייה לכל מה שזו. היציאות מסנוורות אותו, המדף סגור והראייה רק דרך הפריסקופ. למדתי את השיטה, כל פעם שמוסר צועק אש אני עוצם את העיניים, כך אינני מסתנוור. כל שאני מצליח הוא לראות את הפסים הלבנים רצים באמצע הפריסקופ, כך אני מבין שאני על הציר. כשהפסים נעלמים אני צועק למוסר לכוון אותי. אין תשובה, הוא טרוד באיתור מטרות וירי. הרגל מועכת את דיושת הגז. הפגזים פוגעים והטנק מטלטל. אני זועה חורשים את הפיח השחור שמכסה את פניי, זיעה מפויחת נכנסת לעיניים, הניגוב הפסיק לעזור ורק מפריע. לעיתים עמודי החשמל שבצדי הדרך עוזרים לי לכוון את הטנק, לא אחת קורה שאני יורד מהציר אך מצליח לחזור ולהמשיך בדיושת הגז לחוצה לתובה בכל הכוח, לא עוזב.

גדעון מחפש את הפנייה ימינה ל"טרטור" אך לא מוצא. כתאום שקט דממה, עברנו את האש, עברנו גם כנראה את הצומת, לאן ממשיכים, אין לאן. זוהרים. אני מסובב את הטנק ומתחיל בדחירה דרומה, ברור שאנו הולכים לחצות פעם נוספת את מה שנראה כמתחם מצרי שיורה עלינו. גדעון מחפש את הטנקים אך אלה לא עונים לו. והאש חוזרת, מחדש, הטילים והנזתים מכסים את השמיים. אור של תופת, ומחדש הטנק מיטלטל בין הפגזים שפוגעים בו אך לא חודרים (לא ברור למה). גם הפעם לא מצאנו את הצומת. ועוד פעם מסתובב צפונה, אנחנו לבד, גדעון מדבר עם הדרגים מעליו, מוסר יורה, בלי סוף, מחפשים את הצומת. את הטנקים גדעון הפסיק

צומת טרטור-לנסיקון במפת סיריוס

רס"ן גדעון גלעדי ז"ל

גדעון גלעדי ז"ל קיבל על לחימתו בלילה הזה את עיטור הגבורה שהוא העיטור הגבוה ביותר שניתן לחיילי צה"ל. בעיטור הגבורה נכתב¹⁰:

סרן גדעון גלעדי ז"ל עבר מחיל הצנחנים לחיל השריון, ובכך הגשים את שאיפתו למלא את מקומו של אחיו אמנון ז"ל, שנפל במלחמת ששת הימים כ"מ"ב טנקים. בליל 15 באוקטובר 1973, במסגרת המשימה לפריצת הציר לתנועת כוחותינו אל מעבר

לתעלה, הוביל את פלוגתו לפתיחת ציר "טרטור" ממערב. באזור צומת "טרטור - לנסיקון" נתקלה הפלוגה במארב מצרי. במהלך הקרב נפגע הטנק שממנו לחם סרן גדעון גלעדי ז"ל, והוא עבר לפקד מטנק אחר. הכוח המשיך במילוי משימתו ותקף את הצומת פעמים מספר, למרות הפגיעות הרבות שחזר וספג, עד שנותרו בו רק 2 טנקים תקינים. בטנקים אלה פרץ לבסוף סרן גדעון גלעדי ז"ל בציר "טרטור" מזרחה, ומינה את הדרך לכוחות הצנחנים שנעו אחריו. במהלך הקרב נפגעו גם טנקים אלה, וסרן גדעון גלעדי ז"ל נהרג בעת ביצוע המשימה. במעשיו אלה גילה דבקות במשימה, כושר מנהיגות למופת, אומץ לב וגבורה עילאית. על מעשה זה הוענק לו עיטור הגבורה.

שמעון פרס, שר הביטחון. אייר תשל"ה, מאי 1975.

היום, שלושים ושמונה שנים לאחר המלחמה, ערב יום הזיכרון לחללי צה"ל אני מבקש סליחה מגדעון גלעדי וחבריו לוחמי פלוגה ב' גדוד 407, על שחשדנו בכשרים בלילה חשוך ותחת אש כבודה, על שראינו את המציאות מנקודת המבט הצרה של הפריסקופ ועל שלא ידענו אז את מעשה גבורתם.

הלקה שלמדתי מאז אותו גילוי הוא שגם כאשר אתה רואה בעיניך ממש מציאות מסוימת, יתכן שהיא מציאות אמיתית אבל בכרספקטיבה צרה. יתכן שהמציאות הרחבה שונה ולעיתים אף הפוכה מהכרספקטיבה הצרה, וכמאמר חז"ל מפרקי אבות: "וְהָיָה דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זָכוֹתָיו". "כִּי מֵדֵי דְכָרֵי בּוֹ זָכָר אֲזַכְּרֵנוּ עוֹד..." (ירמיהו ל"א, י"ט)

יהא זכרו של גדעון גלעדי, יחד עם זכרם של שאר חללי פלוגה ב' מגדוד 407, ברוך. •

לחפש, היינו לבד. פתאום, הטנק מסתובב 90 מעלות וצולל עד עומק התובה לתוך החול. חטפנו אותה, פנו חדר למיכל הדלק השמאלי והזחל נקרע כמו שרוך נעלים שנפרם במהירות. גדעון ואנשי הצוות קופצים מהטנק, ברור שהפיצוץ שלו עניין של שניות⁸.

מתיאורו של אורי שריר עולה בבירור כי הטנק של גדעון גלעדי דהר צפונה תחת אש כבדה ופספס את הצומת ושב על עקבותיו דרומה לאחר מספר דקות.

עשרים ושתיים שנה לאחר המלחמה, בשנת 2005 ומספר חודשים לאחר שהוצאתי את יומן המלחמה שלי, הוצאתי לאור את הספר "פלוגה י' בסופה", המספר את סימורה של הפלוגה במלחמה. הספר יצא לאחר עבודת תחקיר שנמשכה כמעט שנתיים, בהם ראיינתי כמעט את כל חיילי הפלוגה שנותרו בחיים. היות ולאחר כיומיים של לחימה התפרקה הפלוגה בגלל אבדות כבדות, הבאתי בספר את סיפורו של כל אחד מחייליה שברובם הצטרפו ליחידות אחרות והמשיכו להילחם.

לספר זה כבר הספקתי להכניס השלמה לפסקה מהיומן האישי, המתייחסת לתיאור התנועה של פלוגה ב' מגדוד 407, שם כתבתי⁹:

"שלושים שנה אחרי, כאשר בכל הזמן הזה תעלמת הטנקים הבורחים ממשיכה להטריד אותי, הגעתי לספר בשם "החטיבה במלחמת יום הכיפורים" [הכוונה לחטיבה 600, ע"ד] שפטר את התעלומה עבורי. מסתבר שהטנקים לא ברחו אלא פשוט טעו בניווט ונעו צפונה מדי. כאשר גילו את טעותם סבו לאחור לצורך ביצוע משימתם המקורית, והיא פתיחת ציר "טרטור" ממערב למזרח".

הערות

1. סרן אלי ששון זכה בעיטור העוז לאחר מותו.
2. סא"ל אברהם אלמוג, מג"ד 184, זכה בעיטור העוז על חלקו במלחמה.
3. דרורי, עפר, המלחמה שנשכחה, 2005.
4. סרן איתן שביט מפקד הנגמ"ש לי זכה בצל"ש הרמטכ"ל לאחר נופלו.
5. "החטיבה במלחמת יום הכיפורים" - הכוונה לחטיבה 600.
6. www.hativa14.org.il
7. אתר חטיבה <http://www.hativa14.org.il/?CategoryID=224&ArticleID=871>
8. להאזנה לרשת "מקדח": <http://www.hativa14.org.il/?CategoryID=315&ArticleID=366&Page=1>
9. דרורי, עפר, פלוגה י' בסופה - סימורה של פלוגה י' מגדוד 79 במלחמת יום הכיפורים, 2005.
10. אתר הגבורה www.gvura.org